

číslo ve spisu:

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

THÁKUROVA 3, 160 00 PRAHA 6

Katedra/Ústav: Katedra fundamentální a dogmatické teologie

Posudek vedoucího/vedoucí diplomové práce

jméno vedoucího/vedoucí David Vopřada

Autor/autorka práce: Ondřej Třepeš
Studijní program/obor: Teologie, Katolická teologie
Název práce: Roma locuta – causa finita. Autorita papežství počátku 5. století
prizmatem dopisů Inocence I.
Vedoucí práce: David Vopřada
Rozsah práce: 150 NS

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými připomínkami	splňuje s výhradami	Nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☒	☐	☐	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☒	☐	☐	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☒	☐	☐	☐
Zpracování příloh	☐	☐	☐	☐

Celková typografická úprava	☒	☐	☐	☐
B. Obsahová kritéria				
Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☒	☐	☐	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☒	☐	☐	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☒	☐	☐	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☒	☐	☐	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☒	☐	☐	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☒	☐	☐	☐
C. Celkový přínos práce Tuto část je vhodné rozvést v bodě 5.				
	ano	ne		
Práce je kompilační prací	☐	☒		
Práce se zabývá dosud nezpracovaným tématem	☒	☐		
Práce přináší nové poznatky	☒	☐		
Práce navrhuje nové metodické přístupy	☐	☒		
Práce má metodologický/teologický přínos	☒	☐		
D. Průběh zpracování práce				
	ano	ne		
Autor/ka pravidelně konzultovala s vedoucím práce	☒	☐		
Autor/ka přicházela se samostatnými tvůrčími podněty	☒	☐		

Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Korpusu Inocencových listů se celosvětově seriózně věnuje pouze hrstka badatelů; jeho znalost se obvykle vyčerpává elementárními znalostmi, které se snaží využít historického materiálu pro doklad určité liturgické praxe. Již z toho a vzhledem k absenci použitelného moderního překladu listů (pomineme-li postarší německý překlad v Bibliothek der Kirchenväter) si lze udělat představ, že si kolega Trepeš nezvolil vůbec snadný cíl, totiž „předložit obraz papežského primátu počátku 5. století z pohledu jeho vykonavatele“, totiž Inocence I. (s. 5).

První část práce se věnuje církevně-politické situaci křesťanské církve na konci 4. a na začátku 5. století a autor se v ní věnuje a) politické situaci římského impéria a církve, jmenovitě pak situaci biskupů a biskupa římského, jimž se bude věnovat v hlavní části své práce, a b) teologickému panoramatu církve ve studovaném období. Ačkoli by bylo možné namítat, že první část sdílí s mnoha dalšími kvalifikačními pracemi častou slabinu, že autor začíná příliš zešířena, aby se pouze pomalu dostával k jádru své práce, vzhledem ke zvolenému metodologickému přístupu se autor úspěšně pokusil zasadit studovaný text zasadit pečlivě do historického politického a náboženského rámce, který mu umožnil studovaný korpus správně interpretovat. Pochopitelně se nemohl věnovat veškerým především teologickým problémům a je srozumitelné, že tato práce vykazuje spíše přehledový charakter.

Mnohem zajímavější je druhá část, v níž se po životopisném úvodu autor věnuje čtyřem oblastem Inocencovy korespondence: a) týkající se správy Illyrika, b) týkající se pelagianismu, c) týkající se Jana Zlatoústého a d) korespondence s evropskými biskupy. Na základě přímého studia primárních pramenů i dostupných studií se Trepešovi daří načrtnout velice plastický obraz uplatňování autority římským biskupem v různých situacích. Oproti studiím, které využívá, se mu také daří představit určitou syntézu pohledu na úřad římského biskupa, na začátku 5. století stále ještě „ve zrodu“ – a v tom lze také najít originalitu práce i v kontextu soudobého bádání. Bylo by možné vyčítat, že se autor často opírá o Dunnovy studie, ale v současnosti aktivně jiný badatel k tématu nepublikuje a kolega Trepeš posouvá získané poznatky ještě dále.

Proto lze také konstatovat, že autor k cíli, který si vytyčil, došel, když se pokusil odpovědět na otázku, jak římský biskup na zač. 5. století vykonával svou autoritu, totiž diferencovaně s ohledem na okolnosti a církevní oblast, kde se snažil dosáhnout kýženého výsledku. Zatímco s italskými biskupy jedná Inocenc z nediskutované situace nadřízeného metropolitě, v případě komunikace s Východem našlapuje jen velice opatrně a snaží se opřít o v oblasti uznávané autority. Inovativní je pak Trepešovo zjištění, že nárok na neomezený primát papeže, dokládáný korpusem Inocencových listů, vznikl ve skutečnosti nepřesnou a pozdní relekturou těchto listů a generalizace pozic římského biskupa vůči italským biskupům na veškerý episkopát. Tím se práci dostává kvality, které převyšují obvyklý ráz diplomových prací.

Z formálního hlediska nelze mít vůči práci vážnější námitky. Práce vysoce přesahuje požadovaný rozsah, je zpracována pečlivě a užitý citační úzus je konzistentní. Celková jazyková úroveň a typografická úprava práce je velmi dobrá, lze vytknout jen drobné překlepy, které jsou vzhledem k rozsahu práce pochopitelné a omluvitelné. Namátkou zmiňme: s. 50: argumentatio místo argumentatito; s. 51: legendy místo legeny; s. 76: Eustochium místo Eustochie; s. 79, pozn. 354: Hipponě Regius místo HippuRegiu; s. 83 pelagiánského místo Pelagiánského; s. 115: Roman místo roman; obecněji by pak mělo smysl sjednotit transkripci zvláště řeckých jmen.

Jako vedoucí práce bych rád podtrhl příkladný přístup kolegy Trepeše k pečlivému hledání námětu práce i informacím ohledně průběhu a jednotlivým konzultacím. Má-li být jedním z hledisek práce i určitá proměny „formae mentis“ studenta, který přichází s určitými očekáváními, aby posléze zjistil, že téma je třeba vzhledem k dostupnému materiálu uchopit jinak, pak autor svůj úkol splnil výborně: v průběhu bádání si velice dobře osvojil metodologii potřebnou pro studium tak specifického korpusu, jakým jsou listy Inocence I. Především osvojení si historického přístupu k patristickým spisům, který ovšem neutíká z kontextu teologie, je třeba též velice vyzdvihnout, neboť se v oblasti dnešní patrologie nejedná o samozřejmost. Spojení Trepešových klasickofilologických a teologických znalostí a schopností se pak jeví jako velice šťastné a pro českou teologii (a patrologii?) nadějně.

Vzhledem ke kvalitě zpracování, dosaženým novým poznatkům, inovativnímu přístupu a celkovému rozsahu tuto práci vřele doporučuji k obhajobě, a to s hodnocením „eminenter“. Pokud bude práce obhájena, doporučuji autorovi, aby ji po zpracování připomínek a opravě drobných překlepů a chyb podal jako práci rigorózní, tj. licenciátní.

3. Otázky a náměty práce k diskuzi při obhajobě

Byl římský biskup ve studovaném období metropolitou i pro Italia annonaria, tj. dnešní severní Itálii? Má tento poznatek na diskutovanou rivalitu Říma a Milána (passim)?

Doporučení práce k obhajobě

doporučuji

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: 6.6.2014

Podpis: